Europees Parlement
2024-2029

Commissie buitenlandse zaken

2025/2166(INI)

10.9.2025

ONTWERPVERSLAG

over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2025
(2025/2166(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Francisco Assis

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

TOELICHTING 12

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2025
(2025/2166(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

– gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens,

– gezien de artikelen 2, 3, 8, 21, 23 en 36 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU),

– gezien de artikelen 17 en 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

– gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere belangrijke mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de Verenigde Naties,

– gezien de conclusies van de Raad van 27 januari 2025 over de prioriteiten van de EU in de mensenrechtenfora van de VN in 2025,

– gezien het op 17 november 2020 door de Raad aangenomen EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, en de op 9 juni 2023 aangenomen tussentijdse evaluatie daarvan,

– gezien de conclusies van de Raad van 27 mei 2024 over de afstemming van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 op het meerjarig financieel kader 2021-2027,

– gezien het EU-actieplan voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het externe optreden 2021-2025 (GAP III),

– gezien de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers, die op 14 juni 2004 door de Raad zijn aangenomen,

– gezien het jaarverslag van de EU van 2024 over mensenrechten en democratie in de wereld,

– gezien zijn Sacharovprijs voor de vrijheid van denken,

– gezien zijn resolutie van 2 april 2025 over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied — jaarverslag 2024[1], en zijn eerdere resoluties over eerdere jaarverslagen,

[1] PB C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

– gezien zijn resoluties over mensenrechtenschendingen, de democratie en de rechtsstaat (ook wel spoedresoluties genoemd), die overeenkomstig artikel 150 van zijn Reglement zijn aangenomen, en met name die van 2025,

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het advies van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0000/2025),

A. overwegende dat de EU op bepaalde waarden berust, namelijk eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, zoals vastgelegd in artikel 2 VEU; overwegende dat het internationaal optreden van de EU gebaseerd moet zijn op de universaliteit en ondeelbaarheid van de mensenrechten, zoals bepaald in artikel 21 VEU;

B. overwegende dat consistentie en samenhang tussen het interne en het externe beleid van de EU van cruciaal belang zijn voor de verwezenlijking van een doeltreffend mensenrechtenbeleid van de EU;

C. overwegende dat democratische stelsels het meest geschikt zijn om te waarborgen dat iedereen zijn mensenrechten kan uitoefenen; overwegende dat momenteel slechts 29 % van de wereldbevolking in een liberale democratie leeft, wat een scherpe daling is ten opzichte van 52 % in 2009; overwegende dat de toename van autoritaire, illiberale en populistische denkbeelden een bedreiging vormt voor de op regels gebaseerde wereldorde, de bescherming en bevordering van de mensenrechten in de wereld, en de waarden en beginselen waarop de EU gestoeld is;

D. overwegende dat de legitimiteit van de op regels gebaseerde internationale orde, waar de EU zich volledig achter schaart, staat of valt met de naleving van de bevelen van internationale organen, zoals de resoluties van de VN-Veiligheidsraad en de bevelen en besluiten van het Internationaal Gerechtshof (IGH) en het Internationaal Strafhof (ICC); overwegende dat de naleving van dergelijke bevelen en besluiten en, in het algemeen, van het internationaal recht, het recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht in opkomende en aanhoudende conflictsituaties wereldwijd steeds meer en op niet eerder vertoonde wijze in het gedrang komt;

E. overwegende dat het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 is verlengd tot 2027 en dat er moet worden begonnen met het opstellen van een verbeterd plan voor 2028-2034, naast het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK), om aan de nieuwe mondiale uitdagingen het hoofd te bieden;

F. overwegende dat mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties cruciale partners zijn bij de inspanningen van de EU om de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat te beschermen en te bevorderen; overwegende dat regeringen overal ter wereld mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties steeds meer censureren, het zwijgen opleggen en intimideren bij hun werk;

Toenemende bedreigingen voor de mensenrechten en de democratie

1. herhaalt de standpunten die zijn verwoord in zijn jaarverslag over 2024 van 2 april 2025 over individuele mensenrechten en fundamentele vrijheden, op basis van de waarden en beginselen van de EU die als leidraad dienen voor het optreden van de Unie op het internationale toneel op grond van artikel 21 VEU; herhaalt met name zijn conclusies met betrekking tot de rechten van vrouwen, kinderen, migranten en vluchtelingen, religieuze en etnische minderheden en alle personen die nog steeds schendingen van de mensenrechten ondervinden, met name vanwege hun ras, etniciteit, godsdienst, kaste, gender, seksuele gerichtheid, handicap of sociaal-economische status;

Achteruitgang van de democratie

2. is zeer verontrust over de verslechtering van de mondiale situatie op het vlak van de mensenrechten en de trend van democratische achteruitgang in de hele wereld, die duidelijk in een stroomversnelling terecht is gekomen;

3. benadrukt dat cyberaanvallen, desinformatie en misinformatie, die vaak worden ingezet als instrumenten voor buitenlandse inmenging, ook tijdens verkiezingen, bijdragen tot deze trend van democratische achteruitgang; wijst op het cruciale belang van betrouwbare, onafhankelijke en diverse informatiebronnen en van kwaliteitsjournalistiek voor solide democratische samenlevingen en een bloeiende ruimte voor het maatschappelijk middenveld; maakt zich dan ook grote zorgen over de toenemende en complexe uitdagingen waarmee onafhankelijke media kampen, waaronder frequentere aanvallen op journalisten en steeds minder beschikbare financiering;

4. wijst nogmaals op de essentiële rol die is weggelegd voor het maatschappelijk middenveld om de democratie te laten floreren, en betreurt de maatregelen die regeringen overal ter wereld hebben genomen om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld in te perken, zoals de invoering van wetgeving die er specifiek op gericht is de financiering van niet-gouvernementele organisaties te verlagen en de vrijheid van vergadering in te perken;

5. wijst op de cruciale werkzaamheden van mensenrechtenverdedigers bij de bevordering van de mensenrechten; betreurt echter de toenemende aanvallen op mensenrechtenverdedigers en de steeds geavanceerdere methoden om deze personen binnen en buiten de grenzen van hun land te vervolgen, onder meer met verschillende vormen van transnationale repressie;

6. is van mening dat het gebruik van nieuwe en opkomende technologieën, zoals artificiële intelligentie (AI), weliswaar het potentieel heeft om het menselijk welzijn aanzienlijk te verbeteren, maar dat de onbeperkte of ondoordachte toepassing ervan ook een ernstige bedreiging vormt voor de democratie en de mensenrechten; neemt met grote bezorgdheid kennis van het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie, grootschalig digitaal toezicht en het achterhouden van informatie als krachtige dwangmiddelen;

Multilateralisme

7. vindt het zeer zorgelijk dat de werkzaamheden van multilaterale instellingen op het gebied van de mensenrechten en de multilaterale, op regels gebaseerde orde onder ongekende druk staan; is absoluut niet te spreken over het besluit van een aantal landen om zich terug te trekken uit de VN-Mensenrechtenraad en de aankondiging dat ze niet zullen deelnemen aan de universele periodieke doorlichting;

8. merkt op dat dit afstappen van een multilaterale benadering van de wereldorde niet alleen een bedreiging vormt voor een doeltreffende oplossing van de huidige crises, maar ook het uitbreken van nieuwe crises waarschijnlijker maakt; onderstreept dat het multilaterale systeem, waarvan de VN het middelpunt vormt, de meest doeltreffende manier blijft om mondiale uitdagingen op een rechtvaardige, duurzame en principiële manier aan te pakken;

9. benadrukt dat de toenemende veronachtzaming van het internationaal recht en de politisering van debatten over internationale gerechtelijke instellingen, zoals het IGH en het ICC, een existentiële bedreiging vormen voor de op regels gebaseerde wereldorde; uit zijn diepe bezorgdheid over de toenemende minachting van en polarisatie rond het internationaal humanitair recht en het internationaal recht inzake de mensenrechten; betreurt de ongekende dreigingen waarmee het ICC te maken heeft, met name vanwege het opleggen van sancties aan zijn rechters en personeel; herinnert eraan dat het internationaal recht en de bevoegde onafhankelijke juridische autoriteiten cruciaal zijn voor de handhaving van het internationaal recht, het waarborgen van verantwoordingsplicht en het bestrijden van straffeloosheid: noodzakelijke voorwaarden voor elk verzoeningsproces en voor duurzame vrede;

Beoordeling van het instrumentarium van de EU voor de bevordering en bescherming van mensenrechten en democratie in de wereld

EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2027

10. constateert dat het tijdschema van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie inmiddels is afgestemd op de begrotingscyclus van de EU, wat moet bijdragen tot de gegarandeerde financiering van de prioriteiten van het actieplan; herinnert er echter aan dat de tussentijdse evaluatie niet gebaseerd was op heldere beoordelingscriteria en daarom geen duidelijke richtsnoeren bevatte voor het aanpakken van tekortkomingen; is van mening dat een volledige herziening van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie niet verder mag worden uitgesteld en dat er zo snel mogelijk een begin moet worden gemaakt met de vaststelling van de parameters voor een verbeterd plan;

11. is van mening dat het Parlement moet worden geraadpleegd bij de voorbereiding van het nieuwe actieplan;

Financiering van het externe optreden voor mensenrechten en democratie — voorgesteld instrument "Europa in de wereld" in het kader van het MFK 2028-2034

12. is ingenomen met de doelstellingen op het gebied van mensenrechten en democratie in alle pijlers van het voorgestelde instrument "Europa in de wereld" en met de voorgestelde verhoging van de EU-financiering voor extern optreden, met name gezien

de dramatische bezuinigingen door andere grote mondiale spelers die een bijdrage leveren; is echter sterk gekant tegen de schrapping van het thematische programma inzake mensenrechten en democratie als vlaggenschipinstrument van de EU voor de bevordering en bescherming van mensenrechten en democratie overal in de wereld, en het ontbreken van een specifiek budget en gereserveerde middelen;

13. betreurt het ontbreken van voorwaarden op het vlak van mensenrechten en democratie voor samenwerking met landen buiten de EU, terwijl dat een doeltreffend instrument zou zijn om de inzet van de EU voor de bevordering van de mensenrechten wereldwijd concreet effect te laten sorteren;

Speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) voor de mensenrechten

14. blijft de SVEU voor de mensenrechten beschouwen als een belangrijke spreekbuis van het externe mensenrechtenbeleid van de EU, die in nauwe samenwerking met alle EU-organen bijdraagt tot de zichtbaarheid en samenhang daarvan;

Handels- en internationale overeenkomsten van de EU met landen buiten de EU

15. wijst op de cruciale rol van internationale overeenkomsten, met inbegrip van associatie- en handelsovereenkomsten, en van instrumenten zoals het stelsel van algemene preferenties (SAP) en SAP+, om mensenrechten en democratische normen centraal te stellen in de betrekkingen van de EU met landen buiten de EU, om de naleving van dergelijke normen aan te moedigen en te monitoren en om voorwaarden in verband met de mensenrechten op te nemen in het externe beleid van de EU;

EU-mensenrechtendialogen

16. merkt op dat er 35 mensenrechtendialogen en -raadplegingen zijn georganiseerd in 2024; is van mening dat deze dialogen een belangrijk instrument blijven voor de bevordering van de mensenrechten en de democratie, maar betreurt het dat het hierbij vaak om op zich staande gebeurtenissen gaat en niet om een cruciaal element van aanhoudende inspanningen op het vlak van de mensenrechten in de betrekkingen met landen en regio's buiten de EU; denkt dat er ruimte is om de rol van het Parlement in deze dialoog te versterken; stelt vast dat verschillende mensenrechtendialogen nog steeds niet bij de EU worden gehouden;

EU-sanctie-instrumenten, waaronder de wereldwijde sanctieregeling voor de mensenrechten (Magnitski-wet)

17. herhaalt zijn steun voor een intensiever gebruik van de wereldwijde sanctieregeling voor de mensenrechten, samen met andere ad hoc in het leven geroepen sanctiekaders, als een belangrijk politiek beleidsinstrument van de EU ter bevordering van de rechtsstaat, de democratie en de mensenrechten, dat een aanvulling vormt op andere gerechtelijke instrumenten; herinnert echter aan de beperkingen en de traagheid van het huidige besluitvormingssysteem om deze instrumenten te kunnen inzetten en aan de mazen in handhavingsmechanismen die omzeiling mogelijk maken;

EU-steun voor mensenrechtenverdedigers

18. is ingenomen met het feit dat het mechanisme voor mensenrechtenverdedigers, dat wordt gefinancierd in het kader van het thematisch programma mensenrechten en democratie van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld, in 2024 steun heeft verleend aan 10 050 mensenrechtenverdedigers die worden geacht een hoog risico te lopen, van wie 51 % vrouw was, en in dezelfde periode steun heeft verleend aan meer dan 700 in gevaar verkerende journalisten in zestig landen;

19. is ingenomen met de actualisering in 2024 van de visumcodehandleiding van de EU, waarvan het doel is de flexibele behandeling van zaken van mensenrechtenverdedigers te verduidelijken om de aanvragen van visa voor kort verblijf voor personen die in gevaar verkeren te versnellen; betreurt het echter dat procedures om mensenrechtenverdedigers toegang te verlenen tot internationale of humanitaire bescherming, zoals visa, te vaak omslachtig zijn en niet zijn aangepast aan hun specifieke behoeften, met name om hun werkzaamheden op het vlak van de mensenrechten in het buitenland voort te zetten, en dat er ernstige en schadelijke vertragingen zijn opgetreden bij de afgifte van visa;

EU-maatregelen op multilateraal niveau om de op regels gebaseerde wereldorde te handhaven

20. is ingenomen met de inspanningen van de EU om resoluties in de VN-Mensenrechtenraad en de Algemene Vergadering van de VN te ondersteunen; vindt het zorgwekkend dat recente besluiten van landen buiten de EU om de financiering voor de Mensenrechtenraad terug te schroeven al tastbare gevolgen hebben voor het vermogen om zijn missie uit te voeren;

21. vindt het verheugend dat de Raad van Europa een voortrekkersrol heeft gespeeld bij het aanpakken van zorgen en het bevorderen van de vaststelling van mondiale normen en standaarden op verschillende gebieden die verband houden met de mensenrechten, zoals academische vrijheid, de bescherming van advocaten en journalisten, AI en de mensenrechten;

22. is ingenomen met de aanhoudende financiële steun van de EU aan het ICC in een bijzonder moeilijke tijd voor internationale gerechtigheid; betreurt het dat de blokkeringsverordening van de EU nog steeds niet in werking is getreden, terwijl daarmee het ICC kan worden beschermd tegen de extraterritoriale gevolgen van sancties;

Team Europa-aanpak en ondersteuning van de democratie

23. ziet het belang in van het op elkaar afstemmen van benaderingen van de bescherming en bevordering van de mensenrechten in alle EU-instellingen, -organen en -vertegenwoordigingen van de lidstaten die betrokken zijn bij extern optreden, in de eerste plaats in alle ambassades van de lidstaten en EU-delegaties in landen buiten de EU, maar ook van het volledig benutten van het potentieel van het Parlement; benadrukt dat flexibele en gecoördineerde benaderingen inclusief moeten blijven om het interinstitutionele systeem van checks-and-balances volledig te kunnen laten functioneren; benadrukt dat het Parlement een belangrijke rol speelt bij de eerbiediging

van de waarden en mensenrechten van de EU, bijvoorbeeld door middel van parlementaire diplomatie, interparlementaire dialogen en resoluties; neemt kennis van de lopende werkzaamheden in het kader van het initiatief Team Europe Democracy in diverse landen; is van mening dat nauwere samenwerking tussen de coördinatiegroep democratieondersteuning en verkiezingen van het Parlement, de relevante directoraten-generaal van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) een grote bijdrage zou leveren aan activiteiten ter ondersteuning van de democratie in landen buiten de EU;

Aanbevelingen

24. verzoekt de EU gebruik te maken van de instrumenten waarover zij beschikt om de toenemende uitdagingen voor het multilateralisme het hoofd te bieden, en er zo voor te zorgen dat het werk van internationale instellingen gerespecteerd blijft; verzoekt de EU en haar lidstaten hun steun voor het werk van de VN op te voeren, zowel politiek als financieel; herinnert eraan dat de EU en haar lidstaten met één stem moeten spreken op het multilaterale toneel; wenst dat de EU-delegaties een grotere rol gaan spelen op het multilaterale toneel, waarvoor zij de beschikking moeten krijgen over passende middelen;

25. dringt er bij alle EU-lidstaten, ook in hun hoedanigheid van staten die partij zijn bij het VN-Handvest, het Statuut van Rome en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, op aan zich volledig te houden aan de uitspraken van de bevoegde internationale rechtbanken; verzoekt de EU er bij landen buiten de EU, waaronder haar belangrijkste partners en (potentiële) kandidaat-lidstaten, op aan te dringen als staat toe te treden tot het Statuut van Rome; herhaalt zijn oproep aan de Commissie om de blokkeringsverordening met spoed in werking te stellen om het ICC te beschermen tegen de gevolgen van sancties en zijn voortgezette functioneren in volledige onafhankelijkheid mogelijk te maken; roept de lidstaten op universele rechtspraak toe te passen in de strijd tegen straffeloosheid;

26. dringt erop aan in regio's waar oorlog woedt of gevochten wordt altijd als dat nodig is stelselmatig humanitaire corridors in te richten om burgers die gevaar lopen in staat te stellen het gebied te verlaten, en veroordeelt alle aanvallen op burgers zeer;

27. verzoekt de Commissie en de EDEO in het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie voor de periode na 2027 duidelijke indicatoren en tijdschema's vast te stellen om het succes te meten, de samenhang tussen het interne en externe optreden van de EU te verbeteren, betere onderlinge verbanden aan te brengen tussen prioriteiten die zijn geformuleerd in het actieplan, en specifiekere benchmarks vast te stellen;

28. verzoekt de Commissie en de EDEO het maatschappelijk middenveld meer bij het actieplan te betrekken en beter rekening te houden met de resultaten van raadplegingen bij de ontwikkeling en uitvoering van hun externe mensenrechtenbeleid, waaronder overleg met lokale spelers die zich zo dicht mogelijk bij het uitvoeringsniveau bevinden;

29. dringt aan op een duidelijk afgebakend budget voor mensenrechten en democratie in het toekomstige MFK; benadrukt dat de EU-begroting ook moet worden beschermd voor extern gebruik en dat er van de begroting een belangrijk hefboomeffect uitgaat om te

komen tot een betere naleving van de mensenrechten en democratische normen door partnerlanden; dringt dan ook aan op de invoering van de regel in het nieuwe instrument "Europa in de wereld" dat mensenrechten en democratie als voorwaarde gelden voor de financiering van partnerlanden buiten de EU;

30. verzoekt zijn institutionele partners in de EU nieuwe wegen te verkennen om de besluitvorming te verbeteren, zo ook de stemming met gekwalificeerde meerderheid, en, wanneer er flexibelere benaderingen worden gehanteerd, zoals de Team Europa-aanpak, erop toe te zien dat de mensenrechten voldoende worden gewaarborgd;

31. dringt erop aan dat de mensenrechtendialogen worden versterkt met duidelijke benchmarks en resultaten zodat de vooruitgang tijdens elke dialoogronde duidelijk kan worden afgebakend en beoordeeld;

32. dringt aan op versterking van de samenwerking met het Europees Parlement in het overlegproces voorafgaand aan de dialogen; onderstreept bovendien dat de EU druk moet blijven uitoefenen om de dialogen bij de EU te laten plaatsvinden; is van mening dat het maatschappelijk middenveld en nationale instanties voor de mensenrechten een duidelijke rol moeten spelen bij het toezicht op de voortgang van de tenuitvoerlegging van deze doelstellingen;

33. verzoekt de EU te streven naar de invoering van Europese en internationale instrumenten om de toegang tot de rechter en doeltreffende rechtsmiddelen te waarborgen voor mensen die te maken hebben met mensenrechtenschendingen door bedrijven; dringt aan op de doeltreffende en grondige uitvoering van de huidige EU-regels inzake verantwoord gedrag van ondernemingen met betrekking tot mensen-, arbeids- en milieurechten, zoals de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid[2] of Verordening (EU) 2024/3015 inzake een verbod op met dwangarbeid vervaardigde producten op de markt van de Unie[3];

34. herinnert aan zijn verzoek aan de Raad om zo spoedig mogelijk een ambitieus mandaat voor de EU vast te stellen om deel te nemen aan de lopende onderhandelingen over een juridisch bindend VN-instrument teneinde bedrijven ter verantwoording te roepen voor hun mensenrechtenschendingen;

35. verzoekt de EU de doeltreffendheid te beoordelen van het instrumentarium om desinformatiecampagnes tegen de EU aan te pakken, met name in landen die aanzienlijke humanitaire en ontwikkelingshulp van de EU ontvangen en in kandidaat-lidstaten voor het EU-lidmaatschap;

36. pleit voor de systematische invoering van mensenrechtenbeoordelingen vooraf en achteraf en voor de opname van solide mensenrechtenclausules in overeenkomsten tussen de EU en landen buiten de EU die worden geschraagd door een reeks heldere

[2] Richtlijn (EU) 2024/1760 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en Verordening (EU) 2023/2859 (PB L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

[3] Verordening (EU) 2024/3015 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 inzake een verbod op met dwangarbeid vervaardigde producten op de markt van de Unie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (PB L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

benchmarks en procedures indien deze niet worden gerespecteerd; verzoekt de Commissie en de EDEO te waarborgen dat de mensenrechtenclausules in bestaande internationale overeenkomsten actief worden gemonitord en doeltreffend worden gehandhaafd en hun communicatie met het Parlement over overwegingen en besluiten met betrekking tot deze handhaving te verbeteren; wijst er nogmaals op dat de EU bij aanhoudende schendingen van mensenrechtenclausules door haar partnerlanden, onder andere in het SAP+-programma, snel en doortastend moet reageren, onder meer door de overeenkomsten in kwestie op te schorten als andere opties niet doeltreffend blijken;

37. pleit voor het opzetten van een klachtenportaal binnen het kader van de handels- en financiële instrumenten van de EU, mogelijk via de aanpassing van het centrale toegangspunt van de Commissie zodat daar klachten kunnen worden ingediend over niet-naleving van mensenrechtenclausules; benadrukt dat dit portaal toegankelijk, burgervriendelijk en transparant moet zijn en open moet staan voor de desbetreffende burgers van landen buiten de EU;

38. herhaalt zijn oproep om prioriteit te geven aan de bestrijding van corruptie als factor die aanvallen op de mensenrechten en de democratie mogelijk maakt; dringt er bij de Raad op aan eindelijk een sanctieregeling voor corruptiebestrijding aan te nemen, een onderwerp dat al geruime tijd een prioriteit van het Parlement is;

39. onderstreept dat om het volledige potentieel van de EU-richtsnoeren inzake mensenrechtenverdedigers te benutten er een alomvattende herziening nodig is om de toenemende complexiteit van de vervolging en intimidatie van mensenrechtenverdedigers aan te pakken, die onder andere bestaat uit digitale bedreigingen en transnationale repressie; dringt aan op een ruimer gebruik van de wereldwijde sanctieregeling voor de mensenrechten (Magnitski-wet) om sancties op te leggen aan personen die mensenrechtenverdedigers, onder wie verdedigers van milieu- en landrechten, vervolgen of intimideren;

°

° °

40. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de voorzitter van de 80e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de voorzitter van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten en de delegatiehoofden van de Europese Unie.

TOELICHTING

Elk jaar keurt het Europees Parlement drie jaarverslagen goed over het buitenlands beleid, het veiligheids- en defensiebeleid en het mensenrechtenbeleid van de EU.

Deze drie verslagen hebben betrekking op:

- de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid — jaarverslag 2025 (gebaseerd op het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid); bevoegdheid van de commissie AFET,
- mensenrechten en democratie in de wereld en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie — jaarverslag 2025 (gebaseerd op het jaarverslag van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld); bevoegdheid van de subcommissie DROI, en
- de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid — jaarverslag 2025 (gebaseerd op het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid); bevoegdheid van de commissie SEDE.

In deze verslagen wordt de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van het EU-beleid inzake mensenrechten en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, onder de loep genomen en beoordeeld. De verslagen vormen een essentieel onderdeel van de bijdrage van het Europees Parlement aan de beleidsvorming van de EU op het gebied van buitenlands beleid, met name wat betreft het versterkte controlerecht dat door het Verdrag van Lissabon aan het Europees Parlement is toegekend. Het is van essentieel belang dat het Europees Parlement reageert op de jaarverslagen van andere instellingen zodra die zijn gepubliceerd.

Dit verslag is toegespitst op de belangrijkste trends bij de uitdagingen op het gebied van mensenrechten en democratie, en op een evaluatie van de externe beleidsinstrumenten van de EU die ervoor moeten zorgen dat de Unie en haar lidstaten de universaliteit en de ondeelbaarheid van de mensenrechten wereldwijd bevorderen en beschermen.

Dit verslag draagt bij aan de voorbereidingen voor een nieuw actieplan inzake mensenrechten en democratie voor de periode na 2027 door het huidige EU-instrumentarium op het gebied van mensenrechten en democratie te evalueren en aanbevelingen te doen aan de andere EU-instellingen voor de verdere ontwikkeling ervan.